

ДЬУЛУРБАН

Дмитрий Коркин 95 сыла

Улуу тренергэ сүгүрүйэн...

С СРС, РСФСР, Саха АССР үтүөлээх тренерэ, Саха сирин үтүөлээх учуугала Дмитрий Петрович Коркин төрөөбүтэ 95 сылыгар аналлаах көңүл тустууга угэс быһыытынан ытыллар норуоттар икки ардыларынаабы XIV турнирга быйыл 10 дойдуттан уонна Россия 12 регионуттан барыта 200-чэкэ бөбөс кыттары күүтүллэр.

Улуу тренергэ анаммыт тустуу күрэхтэниитин Саха Республикатын физическэй культурага уонна спорка министриэстибэтэ, СР Спорка бэлэмнэниигэ киинэ, Саха сирин уонна Россия спортивнай тустууга федерациялара үүннээн-тэһиннээн ытыахтара. Күрэхтэһии аан дойдутаабы ирдэбил быһыытынан эрдьонно — 57, 61, 65, 70, 74, 79, 86, 92, 97, 125 кг ыйааһынарга буолуоҕа.

Түһүлгэ бириискэ фондата 8 мөл. солк. тэннээр. Ол курдук, ыйааһынардыгар бастаабыттар — 300, иккис буолбуттар — 200 уонна үһүстэбиттэр 100-түү тыһ. солк. наҕараадаланыахтара. Онтон кыйыылаабы бэлэмнээбит тренер 100 тыһ. солк. бэлиэтэнибэ. Ону тэнэ олохсуйан эрэр угэс быһыытынан кыйыылаахтарга сиздэрэй оһоһуулаах курдар, кылабачыйа сылдыар мэтээллэр итиннэ түһүлгэ бастын бөбөһүгэр анал бириис туттарыллыахтара. Санатан эттэххэ, былырын Д.П. Коркин турнирын чулуу тустуугунан олимпийскай чемпион Заурбек Сидиков буолбута. Быйыл дьэ ким буолар?

Улахан түһүлгэ иннинэ Дмитрий Петрович дойдутугар — Тобус томтордоох Чурапчыга, Саха сирин уонна Монголия хамаандаларын табаарыстыы көрсүһүлэрэ ытылынна. Барыта сэттэ хапсыһы буолла. Онуоха олохтоохтор бары көрсүһүлэргэ кыйыы кынатанан, түмүккэ 7:0 ахсаанынан кыйадылар.

Саха сирэ — Монголия 7:0

57 кг Петр Копылов — Нармандах Насанбуяны ыраастык
57 кг Дархан Игнатъев — Ганболд Болор Эрдэнэ 12:4
61 кг Артем Слепцов — Пурвээ Дашцэрэны ыраастык
61 кг Андрей Мидловец — Бямбасурэн Зэнээмэдэр 14:6
70 кг Константин Капрынов — Тумурчудур Углуу Жаргал 10:0
74 кг Станислав Свинобов — Батсугх Батбаяр 13:3
92 кг Никита Софронов — Дагвадорж Оргилох 8:4.
Аны, Д.П. Коркин кэриэһингэр норуоттар икки ардыларынаабы турниры кэтэһэбит.

Хапсыһылар «Өрөгөй» Спорка бэлэмнэни киинигэр бырагыраама быһыытынан, бүгүн балаһан ыйын 7 күнүгэр сарсыарда 10:00 чаастан, онтон сарсын 11:00 чаастан саҕаланаллар.

Саха сирин хамаандата:

57 кг (11): Белолобскай Айаал, Копылов Петр, Копылов Алексей, Федотов Дьулустан, Постников Федор, Явловскай Егор, Иванов Уйгулаан, Семенов Кэскил, Игнатъев Дархан, Захаров Николай, Охлопков Николай.

61 кг (11): Константинов Петр, Бурнашев Валентин, Ильинов Манчаары, Терентьев Ньургун, Авелов Александр, Мидловец Андрей, Слепцов Артем, Яковлев Виталий, Попов Эдуард, Григорьев Юлиан, Болуров Александр.

65 кг (5): Иванов Александр, Тотонов Дьулусхан, Макаров Гаврил, Ксенофонов Петр, Парников Петр.

70 кг (4): Рассадин Виктор, Капрынов Константин, Аввакумов Албан, Вензель Алексей.

74 кг (3): Сивцев Николай, Кудайсов Эдгар, Мордовскай Кирилл.

79 кг (2): Кириллин Василий, Николаев Роман.

92 кг (4): Сергин Ньургун, Калачев Дьулус, Софронов Никита, Толмачев Максим.

125 кг (1): Максимов Эдуард.

Уолаттарбытыгар хаһан баҕарар буоларыны ситиһиилээх тустууну баҕарабыт.

Петр ПАВЛОВ.

Спорт инники сайдыытыгар суолталаах буолуоҕа

С СРС, РСФСР, Саха АССР үтүөлээх тренерэ Дмитрий Петрович Коркин төрөөбүтэ 95 сылын бэлиэтээһин киэн хабааннаахтык ытыллар. Кэрэ бэлиэ түгэннэ анаан тэриллэр араас тэрээһиннэртэн биир дьохуннарынан — норуоттар икки ардыларынаабы научнай-практическай конференция ытыллыыта буолла.

Конференция сүрүн тэрийэччигэ — Чурапчытаабы физическэй культура уонна спорт института. Бу тэрээһин сыалынан — саҕа кэмнэ тустууктары бэлэмнээһин теориятыгар уонна практикатыгар аан дойдутаабы таһымнаах үөрүйэҕи инэриин буолар.

«Олимпийский спорт: Наследие Д.П. Коркина и перспективы развития вольной борьбы на мировой арене» диэн норуоттар икки ардыларынаабы научнай-практическай конференцияга биллэр-көстөр учуонайдар кыттыны ыллылар. Кинилэр биэс хайысханан үлээтилэр: Д.П. Коркин педагогическай үлэтин ырытыы; Үрдүк кылаастаах спортсменары бэлэмнээһин; Эрчилинни былааннааһын; Спортсмены медицинскэй-биологическай өттүнэн бэлэмнээһин; Тустуу техникатын уонна тактикатын уратылары.

Саха сириттэн олимпийскай чемпион Павел Павлович Пинигин, олимпийскай призер Александр Николаевич Иванов, педагогическай наука кандидаттара: Петр Иванович Кривошапкин, Матвей Иванович Лыткин, Владимир Гаврильевич Торговкин, үтүөлээх тренер Василий Петрович Уваров уо. д.а. бэйэлэрин дакылааттарынан кыттыахтара.

Бу барыта спорут инники сайдыытыгар, специалистарбыт таһымнара үрдээһинигэр көмөлөөх буоларыгар эрэнэбит. Хаһан баҕарар буоларыны, манньк улахан тэрээһин түмүгүнэн анал ыйыннык бэчээттэнэн таһаарыллыаҕа.

«Дьулурбан».

эдэр корреспондентар суруйаллар

Виталий ВАСИЛЬЕВ: «Атах оонньоута — бэйэбит көрүнмүт»

Мин быйыл Өлүөхүмэбэ сылдыбыт аан бастакы командировкабын умнубаппын. Онно Россияҥа атах оонньоутун хас да төгүллээх призерун, атах оонньоутугар Саха сириг хас да төгүллээх мунутуур кыайылаабын, ыстанаҥа уонна кубоахха экс-рекордсменын, үс ыстаны уопсай түмүгүнэн рекордсменын, «Манчаары оонньоуларын» 2005, 2009, 2013 сс. мунутуур кыайылаабын, «Манчаары оонньоуларын» 2017 с. иккис призерун, «Манчаары оонньоуларын» 2021 с. бэтэрээннэргэ мунутуур кыайылаабын, сахалы атах оонньоутун дыгнээх легендатын, Ньурба улууттан сыдыбар Виталий Васильевы көрсөн кэпсэттим.

— Виталий Михайлович, атах оонньоутунан хаһаангыттан саҥалаан дьарыктаммыккыт?

— Ахсыс кыластан Ньурба оскуолатыгар эрчиллэн саҥалаабытым. Бүгүгүн күгүнэ диэри бу көрүнү сөбүлээн дьарыктана сылдыбын. Онон атах оонньоутунан дьарыктаммытым 20-чэ сыл буолла. Аан бастаан миигин бу көрүнү физкультура учуутала сыһыарбыта. Онон оскуола оҕо олоҕун уста сөбүлүүр дьарыгын булунарыгар сүрдээх улахан оруоллаах.

— Эниги санаагытыгар, сахалы атах оонньоутугар билигин ханнык улуус ордук күүстээбэй?

— Биллэн туран, хас улуус аайы үчүгэй спортсменнар бааллар. Мэнэ Ханалас улууһа быйыл хамаанданан Кубокка үчүгэйдик күрэхтэстэ. Итиннэ

олобураммын, бүгүгүн күгүнэ атах оонньоуларыгар Мэнэ Ханалас улууһа күүстээх хамаандаах дьарыктан сөп.

— Онтон Саха сиригэр бу көрүнү хайдах сайдан иһэрий?

— Атах оонньоута биһиги бэйэбит көрүнмүт буолар. Онон бу көрүнү сайдарыгар тус эппиэтинэстээх буолуохтаахпыт дии саныбын. Саха сиригэр атах оонньоута билигин сайдан иһэр дьарыктан баҕарабын. Тоҕо диэтэххэ, кубоахха, буурга, 7 туска санаттан санга рекордтар

олохтонолор. Атах оонньоутунан дьарыктанар оҕо элбээн иһэр. Ити барыта сайдыы бэйэбиттэ.

— Виталий Михайлович, санаагытын үллэстиккитигэр махтанабын.

**Маша СОБАКИНА,
П.М. Васильев аатынан оскуола үөрэнээччитэ,
«Кэскил» оҕо бөчөөтүн кыһатын бөкөрө.
Мырыла, Чурапчы.**

улуустан сонун

Аммаҥа оҕолорго аналлаах экологической сүүрүү

О.П. Иванова-Сидоркевич аатынан оҕо айар- сайдар киинин иһинэн үлэлиир «Амма кэскилэ» оҕо уопастыбаннай тэрилтэ «AMGARUN» бырайыага быйылгы үөрэх дьылыгар Ил Дархан Айсен Николаев гранын кыайылааҥа буолан турар. Экология хайысхатыгар 21 сайаапкааттан 4 бастыгнар ахсааннарыгар кириэн кыайылаабынан тахсыбыта.

Ол чэрчитинэн атырдык ыйын 19 күгүнэ Амма улуутугар «AMGARUN» экологической кырааскалаах сүүрүү дьин оҕолорго аналлаах күрэх бырайыага иккис төгүлүн И.А. Швердин аатынан култуура уонна сынналан пааркатыгар буолан ааста.

Бырайыагы олоххо киллэрингэ үлэлэспит дьонунан О.П. Иванова-Сидоркевич аатынан Амматаагы айар сайдыы киинин үлэһитэ Надежда Филиппова уонна «Амма кэскилэ» оҕо уопастыбаннай тэрилтэ салайааччыта Зоя Пахомова буолаллар. Күрэхтэһии сүүрүн сыалынан оҕону кыра эрдэбиттэн айылҥа кэрэ эйгэтигэр сыһыары уонна ону харыстыырга үөрэтии. Спордунан дьарыктаны — чөл олоҕу тутуһуу биер улахан көрүнү. Тэрэһини иилээн-саҥалаан улуус култуураҥа салалтатын үлэһитэ Николай Нестеров бытта.

«Амма кэскилэ» оҕо уоп-

астыбаннай тэрилтэ «AMGARUN» бырайыагынан ытыгылыбыт тэрэһинигэр эбэрдэ тылы улуус баһылыгын бастакы солбуйааччы Василий Бураев уонна бырайыак ааптардара Зоя Пахомова, Надежда Филиппова эттилэр. Ону таһынан Дьокуускай куораттан кэлбит күндү ыалдыһыт, быйылгы «Дыгын оонньоуларын» кыайылааҥа Вячеслав Дьяконов сүүрүү иннинэ кыттааччыларга эрчиллилэри көрдөрдө, турукка киллэртээтэ. Манна улуустан барыта 200-тэн тахса оҕо кытынна.

Ити күн өссө оҕолор пластовомай бытыылка хапхагарын туттаран бириестэри ыллылар. Хапхагары хомуйуу кыайылаахтарынан бастакы миэстэни Амматаагы лиссий 5-с кылааһын үөрэнээччитэ Леонид Захаров ылла. Иккис миэстэни Эмис орто оскуолатын 4-с кылааһын үөрэнээччитэ Эрхан Захаров. Үһүс миэстэни Амма орто оскуолатын 1-кы

кылааһын үөрэнээччитэ Мичил Бурцев ыллылар. Маны таһынан стартовой нүөмэр үс бастыг кыттааччыларынан Ванесса Петрова, Настя Эверстова, Милена Сидорова буоллулар.

«AMGARUN» кырааскалаах сүүрүү түмүгүнэн кыргыттарга уонна уолаттарга 10 бастыгнар миэстэлэрэ көрүлүннэ. Ол курдук, кыргыттарга Федорова Каролина — 10, Кралина Таисия — 9, Федорова Чэлгийээнэ — 8, Иванова Динара — 7, Наумова Маргарита — 6, Федорова Юлиана — 5, Федорова Марина — 4, Нерлова Лилия — 3, Захарова Катя — 2. Иккис төгүлүн

ытыгылар «AMGARUN» кырааскалаах сүүрүү мунутуур кыайылаабынан Федорова Лера табыста. Оттон уолаттарга Неустроев Иван — 10, Константинов Степан — 9, Алексеев Харысхан — 8, Артемьев Тимур — 7, Алексеев Артем — 6, Марков Артем — 5, Исаков Игорь — 4, Никитин Иван — 3, Николаев Максим — 2. Балартан кырааскалаах сүүрүү кыайылаабынан Наумов Виталий буолла.

Амма орто оскуолатын 8-с кылааһын үөрэнээччитэ, быйылгы «Кырааскалаах сүүрүү» тэрэһин бастакы кыттааччыларыттан би-

ирдэстэрэ Иван Неустроевтан күрэхтэһиигэ кыттыгытын туһунан санаатын иһиттибит:

«Мин бэйэм сүүрүүгүн дьарыгырабын. Билигин оҕо спортивной «Олимпик» лааҕырыгар сылдыбын. «Кырааскалаах сүүрүүгэ» аан бастакытын кытан бэйэбин холонон көрдүм. Сүүрүүгэ 10-с миэстэни ыллым. Бу арыый мөлгөһүөр собус көрдөрүү. Онон эһиил эмиз кытыам дьин санаалаахпын», — дьин этэр Иван.

Тэрэһин түмүгэр «Дыгын оонньоутун» мунутуур кыайылааҥа Вячеслав Дьяконов: «Манник тэрэһингэ аан бастакытын ыалдыт быһыгытынан ыгырыллан сырыттым. Күрэхтэһини илэ харапынан олус сэргии уонна кэрэхсии көрдүм. Оҕолорго аналлаах «Кырааскалаах сүүрүү» дьин анал бырайыак олоххо кирибитэ олус кэрэхсэбиллээх уонна суолталаах. Туох барыта кыраттан саҥаланар үгэстээх. Оҕо оҕо сааһыгар оонньоон көрүлээн хаалыахтаах. Ол иһин оҕо спорду эмиз кыраттан саҥалыахтаах. Онон спорду таптаан», — дьин Вячеслав инники кэскиллээх санаатын эттэ.

**Артем ОСИПОВ,
«Амма олоҕо» хаһыат корр.
Александр МАЛЫКАЙЦЕВ
хаартыскаҥа түһэриитэ.**

Д. П. Коркин төрөөбүтэ 95 сылын көрсө

ЭППИЭТИНЭСТЭЭХ КУРДУК САНАНАБЫН

1971 сыл алтынныга Үөһээ Бүлүү оройуонун Нам орто оскуолатыгар сэттис кылааска үөрэнэр эрдэхпинэ, Чурапчы спортивной оскуола-интернатыгар үөрэнээччилэри сүүмэрдий Михаил Егорович Захаров (кэлин СР үтүөлээх тренерэ) кэлбитэ.

Ол кэмгэ убайым, СР хапсаҕайга маастара Валерий Афанасьевич Бырдакаров, тустуу секциятыгар тренердиир этэ. Михаил Егорович дьарык кэмгэр спортивной саалага тийиэн, убайыныын 11 уолу Чурапчыга илдьэргэ талбыттар. Тустуу өтүттэн суруйдааха, улахан ситиһим суоҕа. Арай оскуола бэһис кылааска сылдьан оскуола чөмпүйүөнэ буолбуттаабым. Бэйэм төрөхпүттэн этиргэммин уонна унуохтарым да, ханным да ыарахан, ыйааһыным үрдүкүр сөччө эппиэттэспэт буолан, өрүү бэйэбиттэн биир төбө үрдүк уолаттардыын тустарым. Миигин убайым кэпсэтэн уон иккиһинэн барсар буолбутум.

Чурапчыга тийиэн аэропортуу малбытын-салбытын сүкпүтүнэн-көтөхпүтүнэн Дмитрий Петрович Коркин диэтин тэлгэһитигэр тийибиппит. Киһибит барыбытын курбутугар диэри сыгыннахтатаат, кэчигирэччи туруортаан баран эппитин-сииммитин туппахтаан көрдө. Миигин туппахтаабытыгар күлэн тоҕо бардым. Дмитрий Петрович тонолуупка одуулаан баран сонньууан кэбистэ, тугу да санарбата. Арааһа тустуук буолуо суохпун биллэбэ, ол эрэн, киһи буолуохпун сэрэйэн хаалларбыта буолуо диэн кэлин саньыбын.

Олоруктаах уопсайбытыгар тийибиппит, Саха сириин бары оройуоннарыттан араас баайылаах, өйдөөх-санаалаах, сайдылаах уолаттар бөҕө мустубуттар. Аны санаатаахха, хайа оскуола үчүгэйдик үөрэнэр, бэрээдэктээх оҕотун ыһытты үһүө, сорох-сорохторо мэнниктэник, оскуолаларыгар баппатах, үөрэхтэригэр да мөлтөх дьон эбиттэрэ буолуох. Бэйэм да ордуга суоҕум...

Ааспыт үйэ 70-с сылларын сабаланыларыгар Чурапчытаабы спортивной интернат-оскуола сүрдээх күүстээх, иллээх, айар дьобурдаах уонна айылҕаттан айдарылаах педагогической кэлэктип, тренердэр, иитээччилэр уонна техулэһиттэр үлэлээбиттэрэ. Дириэктэрит Алексей Спиридонович Шадрин, завучтар Дария Степановна Яковлева (Терютина), Людмила Михайловна Винокурова, Роман Романович Абрамов, спортивной оскуола дириэктэ-

рэ Константин Сергеевич Постников, учууталлар Семен Ильич Жирков, Екатерина Семеновна Лукина, Иван Михайлович Павлов, Анна Ивановна Васильева, Анна Михайловна Ермолаева, Анна Александровна Платонова, Наталья Никитична Батучина, Денис Денисович Горюхов, тренердэрибит — Саха саарына, сүдү киһи Дмитрий Петрович Коркин, Морфунов Семен Семенович, Неустроев Роман Васильевич, биһиги выпусктарга түөрт сылы быһа ийэ-аҕа буолбут иитээччилэрбит Варвара Романовна Сидорова, Афанасий Константинович Матвеев, өрүү хоһоонунан этэ-гыына сылдьар Иван Иванович Захаров, улахан эдьийбит курдук бөбөйдүһэр Вера Петровна Шадрина уо.д.а. Айылҕаттан айдарылаах учууталбын, эдэркээн, сана үөрэҕин бүтэрэн кэлэн математиканы үөрөппит татаар кыыһа Гульсима Ибрагимовна Давлетбаеваны өрүү ахтабын-саньыбын.

Тустууга кизээ 19 чаас 30 мүнүүттэн дьарыктанарбыт, ону биһиги эрдэ кэлэн мэнниктээн хадьык бөҕө буоларбыт. Ол сылдьан маньыр уолаттарбыт: "Бөтүрүөбүс иһээр", — диэтилэр эрэ, маппытын көннөрө охсорбут, бэйэ бодобутун тардынарбыт уонна Бөтүрүөбүс кириитигэр саалага уу-чумпу буолара, бары разминкалана сылдьар курдук буоларбыт.

Бөтүрүөбүс маат таһыгар туруу остуолугар кэлэн олоһор уонна барыбытын иннигэр олоһордо, кылгастык бүгүндү дьарык сыалын-соругун, ким кимниин дьарыктанарга таһыбын, кимнээх ноһуруускаларын үрдэтэллэрин, ханнык албастар чочуллуохтаахтарын быһаарара. Онтон тохтоон, ол күн ким эмэ буруйу онорбут буоллабына (ону эрдэ билбит буолара), саната суох барыбытын кэриччи көрүтэлиирэ. Ол кэмгэ бары сирдээн тимириэхпитин сирбит кытаанаҕа абырыра, төбөбүтүн умса туттан, харахпытын өрө көрбөккө олоһорбут. Буруйдаах оҕо атын уолаттар кэннилэригэр кирийдэ-саһа сатыыра уонна итии хобордооххо олоһор курдук буолара. Оннук мунна түбэспэт туһугар уолаттар үөрөхпитин, бэрээдэктин уонна дьарыкпытын кэтэнэ-манана сылдьарбыт.

5-10 мүнүүтэлээх итинник сэмэлэни дэннэ буолуоталыра. Онтон дьарыкпыт дэ саҕаланара. Бөтүрүөбүс албастары хайдах оноробутун сыныһан көрөрө, сыыстааха хайдах оноруохтааххын, тоҕо оннук гынаахтааххын быһаара-быһаара туттан-хаптан көрдөрөрө. Ким эмит аат эрэ харата хамсана сылдьарын көрдөбүтүн, ол уол аатын ааттыан эрэ кэрэх, оҕо кымныылаппыт курдук буолара.

Тренербит дьарык кэмгэр тол-бу араас технической сирэстибэлэри, киинэни, прибордары, бэйэтэ айбыт тренажердарын өрүү хото уонна таба туттара. Туспа хоско гидравликаҕа сытар мааттар бааллара, онно элбэх баҕайы проводтардаах прибордарынан тустууктар реакцияларын, ханнык былчыннар хаһан, хайдах

үлэлииллэрин, тустуук албаһы төһө түргэнник онорорун, онуоха тыныһыта, дабыланыһата уонна мэйийитин үлэтэ ханнык турукка кириэрин кэмниирэ. Ол көрдөрүүлэрин барытын тус-туспа тэтэрээттэргэ суруйан бэлиэтэнэн иһэрэ.

Итинник чинчийиилэр паара ахсын кэммиттэн кэмгэр оноруллаллара. Аны санаатааха, Бөтүрүөбүс ити чинчийиилэринэн ким төһө сайдан иһэрин, ханнык өртүгэр намтаабытын дуу, сайдыбытын дуу билэр эбит этэ. Мин тохсусонус кылаастарга сылдьан Бөтүрүөбүс тэтэрээттэригэр колонкаларга кэчигэрэспит сыһыппаралары кизээ аайы арифмометрга суоттуур буоларым. Ол колонкаларга ситиһиилээхтик тустар уолаттарбыт бары кирийдэ сылдьаллара. Суоттааһыммар биир эмит албас таһыстаабына, Бөтүрүөбүс көрөөт билэрэ. Кини суоттааһын тийэх сыһыппараларын көрөн үлэлиир эбит этэ.

Онус кылааска үөрэнэр кэммитигэр биһиги уолаттарбыт Вася Данилов, Егор Борисов, Алексей Иванов уонна Михаил Каженкин улахан дьону кытта тустарга талылыбыттар. Бу уолаттарга аналлаах колонкалар нэдиэлэ иикилиитэ энин толоруллаллара, онно кинилэр күнтэн-күн сайдан, күүһүрэн, уопутуран иһэллэрэ ырылыччы көстөрө. Дьэ, ити-лэртэн көрөн эрчилииллэргэ сөптөөх көннөрүүлэри киллэрэр уонна онон салайтаран үлэлиир эбит этэ. Онтон сыһыппара, этэргэ дылы, хаһан да албыннаабат.

Бөтүрүөбүс ардыгар бу уолаттартан биридэрин эмит дьэтигэр ыһыран, илдьэн аһатар идэлээбэ. Онно аһатара да тус-туспа буолара: сороххо

эт, миин, сороххо балык, балык миинэ, атыттарга барыанһа, сир аһа, үрүн ас. Бу өрүт эмиэ чинчийи, ырыты уонна борубалааһын түмүгэ буолара саарбаҕа суох.

Тустуук албаһы онороругар ханнык былчына хайдах үлэлиэхтээгин Бөтүрүөбүс чопчу билэрэ. Ол былчыннары сайыннарарга анаан араас тренажердары толкуйдуура, чертежуура уонна онон сирдэтэн онортороро. Албастарын тренажерыгар онотторон, тустуугу прибордарынан чинчийэн тренажера табыллыбытын табыллыбатабын, тугун өссө чочуйуохха сөбүн быһаарара.

Бөтүрүөбүс киһини үлэ сайыннарар, тустарар диэн бигэ итэҕэллээбэ. Биһиги, тохсусонус кылаас үөрэнээччилэрэ, биир сыл иһигэр тустуу саалатын тутан кэбисиппит. Саала туттаран Бөтүрүөбүс хас да сыалы ситиспитэ. Бастакынан, эрчиллэргэ усулуобуйа тупсубута. Иккиһинэн, үлэ дьобурдарын баһылаабыппыт. Үсүһүнэн, иллэн кэммитин туһалаахтык атаарбыппыт, ускул-тэскил барбатахпыт. Төрдүһүнэн, тустуу диэн волейбол, баскетбол, футбол курдук хамаанда хамаанданы кытта көрсүһүүтэ, бэйэ-бэйэбэ эрэнси, тирэбири буолбатах, биир бииргэ кириһии, бэйэн бэйэбэр эрэ эрэнэбин. Онон тустуу коллективной өйү-санааны сөччө-бачча сайыннарбат спорт көрүнэ. Хамаанда, коллективизм диэн өйдөбүллэри Бөтүрүөбүс биһиэхэ үлэ нөнүө инэриит уонна ити, мин санаабар, сүрүн сыала буолуо. Ол иһин даҕаны биһиги, бииргэ үөрэммиттэр, өрүү бэйэ-бэйэбитин билсэ, ыарахан кэмнэрибитигэр көмөлөсүһэ, үөрүүбүтүн үлэстэ сырыттаһыт.

Бөтүрүөбүс олус сүдү киһи буолара тутта-хапта сылдьарыттан даҕаны өтө көстөрө, тас көрүнүттэн да киһи толлоро. Ол эрэри, олус сэмэйэ, хаһан да ситиһиилэрин уонна үрдүк аатын-суолун адыһын да санаппат буолара. Кини иппит уолаттара Олимп чыпчаалыгар таһыбыттарыгар даҕаны буолуох буолбутун курдук сыһыаннаспыта.

Тренербитин, учууталбытын, аҕа оностубут Бөтүрүөбүспүтүн төрөөбүт норуота XX үйэбэ Саха сириин улуу киһитинэн биллимитэ биһиги сүрэхпитин кизэн туттуунан толорор, киниэхэ итиллибиттэр, үөрэммиттэр ити сүдү ааты хаһан да, ханна да киритиэ суохтаахпыт, бэйэ-бэйэ ситиһиилэрбитин өссө үрдэтиэхтээхпит. Тус бэйэм улахан эппиэтинэни сүкпүт курдук сананабын.

Андрей МУХОПЛЕВ-Аламаас, КГБ, ФСБ бэтэрээнэ.

бэлиэ түгэн

Дмитрий Коркин туһунан сана кинигэ сүрэхтэннэ

Ильин-Егоров
Павел Павлович

Пинигин
Павел Павлович

Саха АССР, РСФСР, ССРС үтүөлээх тренерэ, Саха АССР үтүөлээх учуутала Дмитрий Петрович Коркин төрөөбүтэ 95 үбүлүйдээх сылыгар анаан, кини иитиллээччитэ олимпийскай чемпион Павел Пинигин «Мой учитель Дмитрий Коркин. Путь к триумфу» диэн кинигэтин суруйан таһаарда.

Кинигэ бу дьыл атырдыах ыйыгар Красноярскай куоракка 1000 экзэмплярынан бэчээт-тэнэн табыста, 260 страницалаах. Кинигэ элбэх сэдэх матырыйаалларынан, ханна да тахсыбатах хаартыскаларынан ситэриллибит.

Бу үлэни «Инспер» кинигэ кыһатын дириэктэрэ Вячеслав Шаманскай бырайыагынан, суруналыыс Александр Ильин-Егоров редактордаан, педагогическай наука доктора Валерий Усаков, педагогическай наука кандидата Петр Кривошапкин,

ССРС успуордун маастара Михаил Друзьянов консультаннаан таһаардылар.

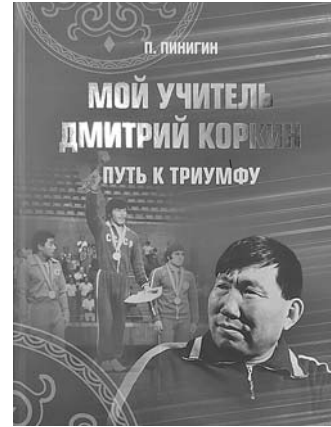
Ааптар Павел Пинигин: «Бу бэһис кинигэм буолар, сериянан тахсан иһэр кинигэлэр буолаллар. Учууталбар, настаабынныкпар үбүлүйдээх сылынан ытык иэспин толордум.

Кинигэбэр Дмитрий Петрович олобун, ону таһынан научнай үлэлэрин ырытан таһаардым. Ол курдук, кэргэнэ Александра Семеновна интервьюта кириэ. Кини Дмитрий Петрович ханна да

көстүбэтэх, сырдатыллыбатах хаартыскаларын бизирбитэ, онон бу хаартыскалары бу эрэ кинигэбэ көрүүххэ сөп. Холобур, Бөтүрүөбүс манньк үөрэн, сырдаан түспүт хаартыскага суоһун кэриэтэ. Бу биһиги Олимпиадаҕа бастаабыһпыгыгар манньк үөрэн, дьоллонон түспүт хаартыскага баар.

Научнай хайысхалаах түһүмэхтэрэ тренердэргэ, тустууктарга, атын да испислиистэргэ олус наадалаахтар. Бэйэлэрин үлэлэригэр туһанахтара диэн эрэнэбин.

Түмүгэр бэйэм таптаан туттар сэтгэ албаспын кюар-кодтаан киллэрдим. Кинигэ нууччалыы суруллубут эбит буоллабына, бу түһүмэҕи сахам ыччатыгар диэн анаан, атыттартан бөмчүлээн, сахалыы тылынан таһаардым», — диэн Чурапчытаагы «Сага олох» хаһыат корреспонденыгар кэпсэтэ.

Кинигэ редактора, суруналыыс Александр Егоров-Ильин Павел Пинигини кытта үлэлэспитэ ыраатта. Өсөө 2013 сыллаахха «Триумф Павла Пинигина» кинигэни уонна анардас быйыл сайын «Павел Пинигин: Буду побеждать» уонна билигин «Мой учитель Дмитрий Коркин. Путь к триумфу» диэн кинигэлэри бэлэмнээн таһаардылар. Александр Анатольевич сана кинигэ уратыларын, Дмитрий Петрович урут сырдатыллыбатах чаччыларын кэпсэтинэ — Дьокуускайга, Республикагаагы Медиа кииннэ тэриллибит кинигэ сүрэхтэниитигэр дьон болҕомтотун тарта.

Санатан эттэххэ, сана кинигэ сүрэхтэниитэ Д.П. Коркин төрөөбүтэ 95 сылыгар ананан ааспыт өрөбүлгэ Чурапчыга уонна бэнидиэнныккэ Дьокуускайга ытылыннылар.

Ити курдук биһиги ытыктыыр сүдү киһибит үтөө аата кинигэ, спектакльга, кинигэбэ — сиздээхтик үйэтиэр.

Петр СЕМЕНОВ.
Ааптар хаартыскаҕа түһэриитэ.

туох? ханна? хаһан?

Балаҕан ыйдаагы күрэхтэһиилэр

Саха Республикатын Физическай культураҕа уонна спорка министиристибэтин балаҕан ыйын бастакы анарынаагы сүрүн тэрээһиннэрин былаана.

Балаҕан ыйын 5–8 күннэрэ: Любительскай кулууптар икки ардыларыгар футболга республика чемпионата. Дьокуускай.

Ый 7–8 күннэрэ: Д.П. Коркин кэриэһигэр көгүл тустууга норуоттар икки ардыларынаагы турнир. Дьокуускай.

Балаҕан ыйын 9 күнэ: Доруобуйаларыгар хааччахтаах спортсменнар мини-футболга республикатаагы күрэхтэһиилэрэ. Дьокуускай.

Балаҕан ыйын 10 күнэ: Велоспорка күрэхтэһии. Дьокуускай.

Балаҕан ыйын 16 күнэ: «Нациялар кросстары» Бүтүн Россиятаагы сүүрүү күнэ.

Балаҕан ыйын 21 күнэ: Студеннар спортарын аан дойдутаагы күннэригэр аналлаах тэрээһиннэр.

Ый 21–22 күннэрэ: Доруобуйаларыгар хааччахтаах спортсменнар нуучча дуобатыгар республикатаагы чемпионаттара. Дьокуускай.

Балаҕан ыйын 20–25 күннэрэ: В.П. Ефимов кэриэһигэр хотугу многоборьеҕа федеральной уокуруктар чемпионаттара. Дьокуускай.

PS: *Салгыыта аныгыскы нүөмэргэ.*

«Дьулурҕан».

түһүлгэ дуораана

Боксаҕа бу сырыыга ытыс соттуута...

Хабаровскай куоракка Россия эр дьонно боксаҕа чемпионатын туһунан хаһыаппыт ааспыт нүөмэригэр суруйан турабыт. Ол кэмнэ, хаһыат бэчээккэ бэриллээтигэр, чемпионат өссө түмүктэнэ илигэ.

Онон, суруйуу сабаланаан баран, түмүгэ хайдах буолбутун, уолаттарбыт салгыи хайдах кириһибиттэрин хайаан

да билиһиннэргэ сананныбыт.

Санатан эттэххэ, чемпионатка Саха сириттэн 12 боксёр кы-

тынна. Бу сырыыга биһиги хамаандабытыттан ким даҕаны мэтээлгэ тиксибэтэҕэ хомолтолоох.

Самай эрэммит киһибит, Россия чемпионатын биэс төгүллээх кыайылыаҕа, спорт үтүөлээх маастара **Василий Егоров** (51 кг) икки угарсааччытын кыайан баран, финал чиэппэригэр бурят Баир Баглаева хотторуута соһуччу буолбута. Салгыы күрэхтэһиигэ Батлаев — Стахеевы (Челябинскай) уонна финалга Салиевы (Дагестан) кыайан, чемпион үрдүк аатын ылбыта.

Эмиэ финал чиэппэригэр тийбит Ханалас ыччата **Николай Пшенников** (60 кг) тэн кириһиигэ рингэ хаһаайына Никита Косманна хотторбута. Кинигэ финалга тахсыбыта. Атыттарбыт эрдэ туораатылар.

Боксёрдарбыт манньк хобдох кыттыыларын туһааннаах специалистар үчүгэйдик ырытан, сөптөөх түмүк оҥорууларыгар баҕарабыт.

Петр ПАВЛОВ.

илдьит

Быыстапкаҕа ынырабыт

Быыстапкаҕа — Саха сириин музейдарын уонна коллекционердарын сэдэх экспонаттара туруоруллуохтара.

Сахабыт тустуугун сайдытыгар туһаайыллыбыт «төгүрүк остуоллар», лекциялар, Чурапчы интэрнээт-оскуоланы араас сылларга бүтэрбит оҕолор түмсүүлэрэ, сана кинигэлэр сүрэхтэһиилэрэ тэриллэн ытыллыахтара.

Быыстапка үөрүүлээх аһылыыта балаҕан ыйын 5 чыыһылатыгар күнүс 14:00 часка буолуоҕа.

Күндү куорат олохтоохторо уонна ыалдьыттары, бу ыйыллыбыт күннэргэ кэлэн быыстапканы көрүң, сэргэң, санаабытын атастаһың.

Буолар сирэ — Дьокуускай куорат, «Строительная» Атыы-эргиээн киинин бастакы этээһигэр быыстапкалыыр саалата.

Жорницкай ул. 35 №-рэ (кыһыл өҥнөөх дьиэ).

Билсэр төл: 8-914-281-18-52, 8-999-949-48-90.

Тэрийэр бөлөх.

ынырабыт.